

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar
Meddelat 2010-11-23

Obehörighet att utöva kyrkans vigningstjänst

10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen

ANMÄLAN M.M.

A har, som han får uppfattas, yrkat att Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar ska pröva om B i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

UTREDNINGEN I ANSVARSNÄMNDEN

A har i sin anmälan till Ansvarsnämnden anfört följande: "Den 5 oktober 2010 höll biskopen B ett tal/anförande i Y-kyrkan i X, inför öppnande av Sveriges riksdag. Denna högtidliga och ceremoniella tillställning, som samlat alla politiska läger i riksdagen, förväntas vara en opolitisk tillställning, där kyrkan och dess företrädare förväntas inte en helt neutral ställning. B svek dock kyrkans förment opolitiska hållning genom att tydligt referera till en uttalat SD-fientlig demonstration som hölls utanför riksdagen dagen innan Bs tal. Detta var mycket tydligt i hennes tal. Och när hon hyllar den demonstration vars talare agiterade mot SD, vars deltagare skanderade aggressiva ramsor mot SD, som hade plakater som förespråkade utvisning av Jimmie Åkesson tillika en demonstration som B själv deltog på. Eftersom demonstrationen riktades tydligt mot Sverigedemokraterna så är detta en grov anklagelse då biskopen anklagade SD för en rad, i våra och allmänhetens ögon, icke önskvärda åsikter. Då demonstrationen inte var mot rasism utan mot SD i synnerhet så är Bs uttalande i kyrkan mycket beklagligt och bör utgöra ett brott mot det uppdrag som biskopen har, i synnerhet i det forum som hennes tal den 5 oktober var i."

B har i yttrande anfört följande: "Den 5 oktober hade jag uppdraget att predika i Y-kyrkan, X, vid den gudstjänst som traditionsenligt föregår riksmötets högtidliga öppnande. Jag uppmuntrade de nyvalda ledamöterna med bibelord från Tacksägelsedagen och med utläggning av dessa bibelord.

Anmälaren A menar att kyrkan och kyrkans företrädare i detta sammanhang ska inta en neutral och opolitisk hållning. Jag menar att det aldrig är möjligt att utlägga bibelns ord och samtidigt vara neutral och opolitisk. Däremot ska kyrkan och kyrkans företrädare inte inta en partipolitisk hållning. Detta har jag hävdad tidigare och hävdar fortsatt.

Anmälaren A menar vidare att jag ska ha hyllat en demonstration. Jag nämnde demonstrationen i min predikan och beskrev den som en manifestation mot rasism. Under de femton minuter som jag, på väg från ett uppdrag till ett annat, stannade till vid Sergels torg, lyssnade jag på demonstranterna. Under de minuterna förekom tal om människors lika värde, tal om rasismens skadeverkningar på människovärdet. Däremot inte ett ord om Sverigedemokraterna i allmänhet eller dess partiledare i synnerhet. Jag valde att nämna manifestationen i min predikan eftersom den knappt ett dygn tidigare hade pågått i mitt stift och samlat människor från olika grupper – ungdomar, fackföreningar, politiska föreningar m.fl. Att låta bli att benämna denna manifestation när jag ville tala om människovärde var inte möjligt."

B har till sitt yttrande fogat utskrift av den aktuella predikan. Den del som främst är av intresse i detta ärende lyder: "Vi som tror på människors värdighet och lika värde, oavsett vilket land vi är födda i, oavsett vilket kön vi befinner oss i, oavsett vilken ålder vi har, oavsett hur vår sexuella orientering tar sig uttryck, vi tror och hoppas att ni har den fortsatta förmågan att säga: Jag vill prata med dig och den fortsatta längtan att ställa frågan: Vad vill du att jag ska göra för dig? Och känna den stora glädjen i de förändringar som detta kan göra.

I går kväll samlades många tusen människor i X och i olika delar av landet för att ge sin mening till känna. Ropa ut sin avsky mot det som gör skillnad på människor. Den rasism som säger: du är inte lika mycket värd som jag. Du ska inte ha samma rättigheter som jag. Du är inte värd ett liv i frihet. Och detta av en enda grund – att vi råkar vara födda i olika delar av vår värld. Det är inte värdigt en demokrati som

vår att göra skillnad på människor. Det är inte möjligt för troende människor att göra skillnad på människor. Det är inte värdigt människor att göra skillnad på människor. Här räcker det inte att vi ger några hundra människor mandat att föra vår talan. Här har vi ett gemensamt uppdrag. Och om någon tystnar eller tystas i kampen för människovärde, då måste vi se till att också stenarna ropar. Vi gör det med Guds hjälp.

Vi har mycket att göra. List, mod, värme krävs. Känn glädjen i uppdraget. Känn tyngden i uppdraget. Känn mandatet från oss. Pröva allt, ta vara på det som är bra. Gör inte skillnad på människor. Känn nåden att vila hos den Gud som har skapat oss. Med det får vi fortsätta nuet, mot framtiden."

Svenska kyrkans ansvarsnämnd för biskopar (Robert Schött, Ingemar Söderström, Karl Gustav Sjögren och Monica Andréasson) anförde i beslut den 23 november 2010 följande.

Svenska kyrkans ansvarsnämnd är ett särskilt organ tillsatt av Kyrkomötet. Ansvarsnämnden ska självständigt fullgöra de uppgifter som anges i kyrkoordningen.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket och 30 kap. 7 § kyrkoordningen ska Ansvarsnämnden pröva frågor om biskopars behörighet att utöva kyrkans vigningstjänst.

I egenskap av tillsynsorgan får Ansvarsnämnden med tillämpning av 57 kap. 3 § kyrkoordningen även utan anmälan ta upp frågor om hur biskoparna utövar sina uppdrag och efterlever avgivna vagningslöften.

Ansvarsnämnden ska med tillämpning av 30 kap. 4 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om han eller hon har övergett Svenska kyrkans lära, genom egen ansökan begär det eller har utträtt ur Svenska kyrkan.

Ansvarsnämnden får med tillämpning av 30 kap. 5 § kyrkoordningen förklara en biskop obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst om biskopen

1. har brutit de löften som han eller hon har givit vid vigningen,
2. har brutit sin tystnadsplikt i fråga om sådant som han eller hon fått veta under bikt eller enskild själavård,
3. på grund av sjukdom eller annan liknande anledning har förlorat förmågan att rätt utöva vigningstjänsten, eller
4. genom brottslig gärning, på grund av sitt levnadssätt eller på annat sätt i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

B är, liksom alla andra, genom bestämmelser i svensk grundlag och i Europeiska konventionen d. 4 nov. 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, tillförsäkrad yttrandefrihet. Detta sätter den yttersta gränsen för hennes rätt att uttala sig, även om hon har att förhålla sig till sitt ämbetsansvar.

Ansvarsnämnden kan inte finna att Bs predikan innehåller något som inger betänkligheter utifrån det perspektiv nämnden har att beakta. Enligt nämnden är innehållet snarast deskriptivt och de värderingar som görs är utifrån de bibelord som refereras till.

Att B i sin predikan nämner demonstrationen den 4 oktober 2010, som det för övrigt inte finns något belägg för att hon själv skulle ha deltagit i, förändrar inte den bedömningen.

Sammanfattningsvis finner Ansvarsnämnden att det inte föreligger någon omständighet som innebär att B i avsevärd mån har skadat det anseende en biskop bör ha.

A:s anmälan föranleder mot bakgrund av ovanstående inte någon åtgärd från Ansvarsnämndens sida. Ärendet avskrivs därför från vidare handläggning.

Ansvarsnämndens beslut: A:s anmälan ger inte anledning till åtgärd av Ansvarsnämnden. Ärendet skrivs av.

Sökord: Obehörighet.

Ärendenummer: AN 2010/17

Beslut: 15/2010